

STARE FOTOGRAFIE

Od kwietnia ubiegłego roku na nowym polsko-norweskim portalu FotoRejestr dostępna jest baza warszawskich kolekcji fotograficznych, nie tylko znajdujących się w instytucjach, ale i w zbiorach prywatnych.

Stworzenie takiej bazy nazwanej „Spis powszechny” było głównym celem realizowanego od 2010 roku projektu kordynowanego przez Fundację „Archeologia Fotografii”, realizowanego we współpracy z Norsk Teknisk Museum – Norweskim Muzeum Nauki, Techniki i Medycyny w Oslo oraz polskim Narodowym Archiwum Cyfrowym i Domem Spotkań z Historią.

Uczestnikom przedsięwzięcia zależało na spopularyzowaniu idei archiwizacji zbiorów fotograficznych oraz odnalezienie i promocja ciekawych kolekcji znajdujących się w warszawskich instytucjach państwowych takich jak muzea, archiwa, biblioteki, a także w rękach prywatnych właścicieli.

Baza zawiera obecnie spis 50 instytucji i kolekcjonerów prywatnych oraz nazwiska autorów zdjęć znajdujących się w poszczególnych kolekcjach, zakres tematów fotografii, krótką historię zbiorów i praktyczne informacje o dostępie do nich.

W powstałym spisie znajduje się również informacja o zasobach fotograficznych Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej.

– Byliśmy jedną z pierwszych instytucji, która przystąpiła do projektu, uznając że warto pokazać swoje zbiory i udostępnić je najszerszemu gronu zainteresowanych – mówi

Teresa Gumołowska z Oddziału Zbiorów Specjalnych.

W 2005 roku BG PW przejęła kolekcję fotografii tworzoną w Pracowni Ikonograficznej Instytutu Urbanistyki i Architektury od końca lat 40-tych do połowy lat 70-tych ubiegłego wieku. Po rozwiązaniu pracowni zdjęcia zostały przekazane do Biblioteki Naukowej Instytutu Gospodarki Przestrzennej i Mieszkaniowej, a stamtąd trafiły na Politechnikę. Kolekcja zawiera fotografie lotnicze układów urbanistycznych i zespołów zabytkowych, zdjęcia architektury polskiej zabytkowej i współczesnej – do połowy lat 70-tych XX wieku oraz dokumentację fotograficzną konkursów architektonicznych i urbanistycznych.

Na potrzeby FotoRejestru Teresa Gumołowska, Alina Połocka i Hanna Zdunek – kierowniczka Oddziału Zbiorów Specjalnych, w ciągu dwóch miesięcy przejrzały około 30 tysięcy zdjęć, wyodrębniły, opracowały i opisały trzy grupy tematyczne. Zespół „architektura sakralna” zawiera 3037 pozytywów na papierze, ukazujących takie obiekty jak ambony, baszty, cerkwie, cmentarze, judaica, klasztory, kościoły, opactwa, synagogi, wieże kościelne i wnętrza sakralne. W zespole „sztuka sakralna” znalazły się 253 zdjęcia przedstawiające chrzcielnice, drzwi, krzyże przydrożne, płaskorzeźby, polichromie, rzeźby i inne. Grupę „architektura drewniana” stanowi 596 fotografii architektury przemysłowej, budownictwa wiejskiego, cerkwi, dworów, kaplic, kościołów, młynów, mostów, tężni i wiatraków.

Bezpośrednio na stronie biblioteki, w katalogu znajduje się znacznie więcej pozycji, które są w jej posiadaniu, ale nie zostały jeszcze tak szczegółowo opisane, jak zbiory opracowane dla FotoRejestru.

– Oprócz pracowników i studentów z Politechniki naszą kolekcją interesują się var-

sawianści i studenci sztuki – mówi Teresa Gumołowska. – Każdy może obejrzeć odbitki zdjęć na miejscu, może też otrzymać kopię w wersji cyfrowej.

W bazie jest również informacja dotycząca zbiorów fotograficznych Muzeum Politechniki Warszawskiej. Jego kolekcja została podzielona na cztery zespoły: teczki osobowe, teczki tematyczne, fotografie nieopisane – oryginały i nadbitki oraz albumy, a ich tematyka związana jest z historią i środowiskiem akademickim naszej uczelni.

Wśród prezentowanych zbiorów prywatnych znalazła się kolekcja prof. Jana Eberta, emerytowanego pracownika Wydziału Elektroniki i Technik Informacyjnych. Archiwum

fotograficzne profesora zostało odkryte przez artystkę-fotografkę Xenię Uranową, która wybrała 500 fotografii z około 3 tysięcy kolorowych slajdów. Były one wykonywane od początku lat 50-tych aż do końca lat 80-tych przez prof. Eberta podczas rodzinnych podróży po Polsce i Europie.

W „Spisie powszechnym” można szukać informacji według kilku kryteriów: autor, instytucja, kolekcja prywatna, albo dowolne słowo. Zbiory opisane są z wyszczególnieniem tematyki, nazwisk autorów fotografii i osób, z którymi można się kontaktować w sprawie udostępnienia kolekcji.

Zdjęcia można też oglądać na wirtualnych wystawach fotograficznych, gdzie zestawiane są zdjęcia z Dextra Collection Teknisk Museum oraz archiwów odnawianych przez Fundację „Archeologia Fotografii” lub znajdujących się pod jej opieką na stałe. Przykładem może być wystawa „Fotografia przemysłowa” pokazująca podobieństwa i różnice w sposobie przedstawiania zakładów przemysłowych na zdjęciach polskich i norweskich. Przy okazji porównania zdjęć o modzie okazało się, że konwencje jej fotografowania w latach 60-tych były podobne w obu krajach, mimo różnic ekonomicznych i politycznych.

Częścią projektu FotoRejestr jest także akcja społeczna „Odkurzamy domowe archiwa”. Raz w miesiącu każdy, kto posiada prywatne zbiory fotograficzne może zgłosić się do Fundacji „Archeologia Fotografii”, żeby uzyskać praktyczne wskazówki dotyczące tego, jak należy postępować ze zdjęciami, jak je przechowywać i konserwować, żeby uratować kolekcję przed zniszczeniem.

ANNA ABRAMCZYK

Fot. z arch. Biblioteki Głównej PW: Spichlerz drewniany na Rybakach – Stanisław Nofok-Sowiński